

23. Van procederen kun je leren? Rechterlijke toetsing van concentratiezaken in Nederland

R.M. ELEMANS & S.J.H. EVANS

Wel of geen beroep tegen een concentratiebesluit: dat is de vraag. De recente nederlagen van de ACM bij de rechtbank Rotterdam geven daarbij mogelijk een te rooskleurig beeld. De op een rij gezette geleerde lessen uit de toetsing van ACM-concentratiebesluiten door de Nederlandse rechter bieden betere handvatten bij het formuleren van een antwoord.

Inleiding

Het dynamische aspect van concurrentie dwingt mededingingsautoriteiten, met name in het concentratietoezicht met een onmiskenbare *need for speed*, tot vindingrijke oplossingen.¹ Mededingingsautoriteiten opereren echter niet in een juridisch vacuüm. Vindingrijkheid wordt soms afgeremd door rechterlijke controle en daarom rijst voor ondernemingen vaak de vraag of ze in beroep moeten gaan tegen een besluit van de Autoriteit Consument & Markt ('ACM').

Het Gerecht veroorzaakte met zijn uitspraak in CK Telecoms een 'jumpscare'

Ten aanzien van die rechterlijke controle is het geruststellend dat de mate van toegepaste controle door de Nederlandse rechter in de pas loopt met die van de Europese rechter. Het Gerecht veroorzaakte met zijn uitspraak in *CK Telecoms*² een 'jumpscare' door de bewijstandaard voor de Europese Commissie om aan te tonen dat na een concentratie significante belemmeringen van de daadwerkelijke mededinging ontstaan te verhogen naar een 'grote mate van waarschijnlijkheid'.

Het Hof van Justitie ging hier echter niet in mee en draaide de bewijstandaard terug naar de – ook door Nederlandse rechters toegepaste³ – 'meer aannemelijk dan niet'.⁴

Deze herstelde (lagere) bewijstandaard leidt echter niet noodzakelijkerwijs tot voorspelbare uitkomsten. De afwijging al dan niet tegen een concentratiebesluit in beroep te gaan, blijft dan ook een lastige.

Uit deze verliezen vallen echter wel waardevolle lessen te trekken

De recente verliezen van de ACM bij de rechtbank Rotterdam geven daarbij mogelijk een vertekend beeld, want de ACM wint nog steeds het leeuwendeel van de aangebrachte zaken (18 van de 23).⁵ Uit deze verliezen vallen echter wel waardevolle lessen te trekken.

Wij zullen daartoe eerst kort stilstaan bij het door de ACM gehanteerde beoordelingskader en de daarop toegepaste controle door de Nederlandse rechter, waarna we een vijftal concrete lessen formuleren.

Beoordelingskader en rechterlijke controle

Beoordelingskader

Bij de concentratiebeoordeling gaat de ACM (soms in twee fasen) na of de concentratie 'de daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze zou kunnen belemmeren, met name als het resultaat van het in het leven roepen of het versterken van een economische machtspositie'.⁶ De ACM vergelijkt in die beoordeling de situatie ten tijde van indiening van de melding met de situatie die ten gevolge van de betreffende concentratie ontstaat, waarbij rekening wordt gehouden

1 Zie bijvoorbeeld de speech van Martijn Snoop, 'Plugging gaps' in *Antitrust Enforcement*, 8 maart 2023.

2 Arrest van het Gerecht van 28 mei 2020, ECLI:EU:T:2020:217 (*CK Telecoms UK Investments/Commissie*).

3 De door de rechtbank Rotterdam geopperde 'hoge mate van waarschijnlijkheid' in *Nuon-Reliant* werd door het Cbb teruggedraaid naar 'aannemelijk'; zie College van Beroep voor het bedrijfsleven 28 november 2006, ECLI:NL:CBB:2006:AZ3274, r.o. 8.3.5.

4 Arrest van het Hof van Justitie van 13 juli 2023, ECLI:EU:C:2023:561 (*Commissie/CK Telecoms*).

5 De rechtbank Rotterdam vernietigde in 2023 zowel het besluit van de ACM de overname van Mauritskliniek door Bergman Clinics te verbieden als het overnameverbod van Eurocept door Mediq (zie Rb. Rotterdam 24 maart 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:2368 (*Mediq-Eurocept*) en Rb. Rotterdam 12 mei 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:4010 (*Bergman Clinics-Mauritskliniek*)).

6 Art. 37 Mededingingswet (en art. 41 Mw indien voor de concentratie een vergunning is vereist en aangevraagd).

met voorzienbare ontwikkelingen⁷ op de markt (de zogenaamde ‘prospectieve analyse’).⁸

Een afbakening van de relevante product- en geografische markten waarop de concentratie ziet, is daarbij vaak de eerste stap.⁹ Vervolgens worden op die afgebakende relevante markten de mededingingsbeperkende gevolgen van de concentratie in kaart gebracht, waarbij tevens oog is voor concurrentiebevorderende effecten¹⁰ en andere relevante factoren.¹¹

De ACM is daarbij vrij haar eigen onderzoeksmethode te kiezen en zich te baseren op een veelheid aan beschikbaar ‘bewijsmateriaal’, waaronder interne strategische documenten en marktonderzoeken van partijen, interviews met en informatieverzoeken aan concurrenten en afnemers, schriftelijke zienswijzen van derden en externe rapporten.¹² Ook geniet de ACM een zekere beoordelingsvrijheid bij de waardering van de in dat kader vastgestelde economische feiten en omstandigheden.¹³

Rechterlijke controle

Wanneer partijen opkomen tegen een verbod of aan het besluit verbonden voorschriften, dan wel derden een goedkeuringsbesluit of vergunning aanvechten, is het vervolgens aan de rechter te controleren of de ACM heeft voldaan aan haar verplichting aannemelijk te maken dat de concentratie (al dan niet) de mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan daadwerkelijk op significante wijze zou kunnen belemmeren. Hierbij dient de rechter te beoordelen of het uiteindelijk concentratiebesluit:

- 7 Denk bijvoorbeeld aan veranderingen in wetgeving, recente nieuwe toetreders en veranderingen in consumptiepatronen.
- 8 Zie ook: College van Beroep voor het bedrijfsleven 10 november 2020, ECLI:NL:CBB:2020:799 (*SENS-SNS*), r.o. 5.3: ‘Ook een in het kader van het concentratietoezicht verrichte prospectieve analyse dient te zijn gebaseerd op zich voor het voltrekken van de concentratie in werkelijkheid voordoende feiten en omstandigheden die aannemelijk moeten zijn. Niet kan worden volstaan met een algemene, abstracte of theoretische beschrijving van de marktsituatie die als basis voor deze analyse wordt gebruikt.’
- 9 De ACM haalt daarbij inspiratie uit de Bekendmaking van de Commissie betreffende de afbakening van de relevante markt ten behoeve van het mededingingsrecht van de Unie, C/2024/1645. Een precieze markt-afbakening is overigens niet nodig, aldus Rb. Rotterdam, 12 mei 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:4010 (*Bergman Clinics-Mauritskliniek*).
- 10 Richtsnoeren voor de beoordeling van niet-horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *PbEU* 2008, C265/6.
- 11 Richtsnoeren voor de beoordeling van horizontale fusies op grond van de Verordening van de Raad inzake de controle op concentraties van ondernemingen, *PbEU* 2004, C31/5.
- 12 Zie Rb. Rotterdam in *Mediq-Eurocept*, 24 maart 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:2368, r.o. 6: ‘Binnen het kader van de voor haar onderzoek geldende zorgvuldigheidsnormen is de ACM vrij zelf haar onderzoeksmethode te kiezen.’ Zie ter illustratie het ACM-besluit in *Sanomaldink* van 28 augustus 2019: ‘Voor de beoordeling van de overname heeft de ACM uitvoerig kwantitatief en kwalitatief onderzoek verricht. Naast de informatie die partijen in eerste instantie hebben aangeleverd, heeft de ACM om aanvullende informatie gevraagd ter verdieping van haar onderzoek. In het bijzonder heeft de ACM interne strategische documenten en interne marktonderzoeken van partijen opgevraagd.’
- 13 Zie bijvoorbeeld College van Beroep voor het bedrijfsleven 8 oktober 2019, ECLI:NL:CBB:2019:474 (*Brocacef-Mediq*), r.o. 3.2.

‘op zorgvuldige wijze tot stand is gekomen en of het op een deugdelijke motivering berust, maar ook of ACM de wettelijke begrippen op juiste wijze heeft geïnterpreteerd en aannemelijk heeft gemaakt dat de feiten en omstandigheden aan de wettelijke voorwaarden voldoen. Met name dient de rechter niet alleen de materiële juistheid van de bewijselementen, de betrouwbaarheid en de samenhang te controleren, maar ook moet hij beoordelen of die elementen het relevante feitenkader vormen voor de beoordeling en of zij de daaruit getrokken conclusies kunnen dragen.’¹⁴

De intensiteit van deze rechterlijke toetsing houdt het midden tussen een marginale en een volle toetsing: de rechter doet het werk van de ACM niet over, maar beperkt zich bij de toetsing ook niet slechts tot de vraag of de ACM in alle redelijkheid tot het besluit had kunnen komen. De intensiteit van de toegepaste toetsing kan dan ook – per zaak en per gerechtelijke instantie – wisselend uitvallen.

De scorekaart van rechterlijke uitspraken

De uitkomst van rechterlijke toetsing valt vaak in het voordeel van de ACM uit. Uit het (vereenvoudigde) overzicht dat onderaan dit artikel is opgenomen volgt dat in de periode 1999-2023 slechts vijf van de – voor zover wij hebben kunnen nagaan – 23 bestreden concentratiebesluiten het (uiteindelijk) niet hebben gered¹⁵:

1. Nuon-Reliant;¹⁶
2. CZ-OZ;¹⁷
3. Continental Bakeries-A.A. ter Beek;¹⁸
4. Bergman Clinics-Mauritskliniek;¹⁹
5. Mediq-Eurocept.²⁰

Een mooie score voor de ACM.

Toch bleek de vernietiging van de laatste twee verbodsbesluiten aanleiding voor de ACM om haar werkwijze bij concentratiebeoordelingen te laten evalueren door een onafhankelijk extern adviseur, Luc Gyselen van advocatenkantoor Arnold & Porter.²¹ Voordat we op diens aanbevelingen ingaan, staan we stil bij de lessen die uit de rechter-

- 14 Zie bijvoorbeeld Rb. Rotterdam 12 mei 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:4010 (*Bergman Clinics-Mauritskliniek*).
- 15 Uit het overzicht volgt tevens dat de rechtbank Rotterdam de ACM in twee zaken de gelegenheid bood een zorgvuldigheids- en motiveringsgebrek te herstellen door toepassing van de bestuurlijke lus. Zie: Rb. Rotterdam 18 november 2010, ECLI:NL:RBROT:2010:BO4372 (*KPN-Reggefiber I*) en Rb. Rotterdam 25 augustus 2011, ECLI:NL:RBROT:2011:BT8903 (*Van Drie-Alpura*).
- 16 Besluit in zaak 3386/*Nuon-Reliant Energy Europe* van 8 december 2003.
- 17 Besluit in zaak 5052/*CZ-OZ* van 28 oktober 2005.
- 18 Besluit in zaak 7321/*Continental Bakeries-A.A. ter Beek* van 14 december 2012.
- 19 Besluit in zaak 21/052995/*Bergman Clinics-Mauritskliniek* van 23 december 2021.
- 20 Besluit in zaak 21/052690/*Mediq-Eurocept* van 23 december 2021.
- 21 ACM bericht, Externe evaluatie proces fusies en overnames, 21 september 2023.

lijke controle op de voorgaande vijf zaken kunnen worden getrokken.

Nuon-Reliant

Les 1: *Wanneer de ACM economische modellen gebruikt ter onderbouwing van een prospectieve analyse, is het raadzaam na te gaan of – en zo ja op welke – concrete feiten en omstandigheden deze modellen zijn gebaseerd zodat het model een realistische weergave is van het gedrag van de deelnemers op de betreffende markt. Het is daarbij eveneens van belang te (kunnen) controleren of de gebruikte feiten en omstandigheden kloppen.*

Het College van Beroep voor het bedrijfsleven (‘CBB’) benadrukt tijdens het toetsen van de (uiteindelijk) door de ACM verleende vergunning voor de fusie tussen Nuon en Reliant dat de ACM zorgvuldig te werk moet gaan bij het gebruik van econometrische modellen ter onderbouwing van haar prospectieve analyse.²² Modellen waarmee toekomstvoorspellingen over marktposities worden gedaan, dienen het gedrag van de deelnemers op de betreffende relevante markt realistisch weer te geven, aldus het CBB. De ACM zal een dergelijke analyse dan ook niet kunnen baseren op een *theoretische* beschrijving van de marktsituatie, maar zal gebruik moeten maken van op ‘zich voor het voltrekken van de concentratie in werkelijkheid voordoende feiten en omstandigheden’.²³ Bovendien moet het gebruikte model ‘in hoge mate transparant zijn zowel wat betreft de consistentie van de uitkomst als van de aannames waarop zij is gebaseerd’.²⁴

CZ-OZ

Les 2: *Verifieer of alle aspecten van de door de ACM meegenomen toekomstige marktontwikkelingen onderdeel (kunnen) uitmaken van de door haar vastgestelde prospectieve analyse.*

ACM’s prospectieve analyse stond centraal bij de beoordeling van de voorgenomen concentratie tussen CZ en OZ, twee aanbieders van particuliere, aanvullende en ziekenfondsverzekeringen. De ACM hield bij haar beoordeling rekening met de aanstaande invoering van het nieuwe zorgstelsel, waarin het onderscheid tussen ziekenfondsen en particuliere zorgverzekeraars verviel. Hoewel Nederlandse ziekenfondsen geen ondernemingen waren in de zin van de Mededingingswet, bracht de ACM in haar prospectieve analyse toch de gevolgen van de concentratie op zowel de markt voor particuliere ziektekostenverzekeringen als op de markt voor ziekenfondsverzekeringen in kaart. Volgens de rechtbank Rotterdam had de ACM terecht het toekomstige zorgstelsel meegenomen in haar prospectieve analyse.²⁵ De ACM had de ziekenfondsactiviteiten echter

buiten beschouwing moeten laten bij haar beoordeling van de positie van partijen op de toekomstige markt voor basiszorgverzekeringen, omdat de ziekenfondsactiviteiten geen onderdeel vormden van de concentratie (aangezien ziekenfondsen niet kwalificeerden als onderneming). Nu de ACM zich in haar beoordeling met name had geconcentreerd op de ziekenfondsen en de markt voor inkoop van zorg door ziekenfondsen, had de ACM nagelaten het noodzakelijke causaal verband tussen de concentratie (betrekking hebbende op de particuliere verzekeringsactiviteiten van partijen) en het ontstaan van een machtspositie vast te stellen.

Continental Bakeries-A.A. ter Beek

Les 3: *Check de (praktische werkbaarheid van de) aannames waarop de ACM haar analyse van de relevante markt-afbakening baseert. Ga daarbij na of de ACM voldoende rekening houdt met de relevante marktomstandigheden en of zij aangevoerde tegenargumenten afdoende gemotiveerd weerlegt (op basis van dragend kwalitatief en/of kwantitatief onderzoek).*

Het CBB vernietigde ACM’s vergunningsweigerings voor de overname van A.A. ter Beek (producent van onder andere Bolletje-beschoot) door Continental Bakeries. Anders dan de rechtbank²⁶ oordeelde het CBB dat de ACM ontoereikend had onderbouwd dat private label-beschoot op de downstreammarkt een zodanige concurrentiedruk uitoefent op merkbeschoot dat zij ook upstream tot dezelfde productmarkt behoren.²⁷ De ACM had de tegenargumenten van partijen onvoldoende weerlegt en nagelaten onderzoek te doen naar andere relevante marktomstandigheden om het bestaan van een upstreammarkt die zowel merkbeschoot als private label-beschoot omvatte aannemelijk te achten.

Bergman Clinics-Mauritskliniek

Les 4: *Controleer of de uitkomsten van een door de ACM uitgevoerd kwalitatief onderzoek afdoende ondersteund worden door kwantitatieve of anderszins objectieve bevindingen dan wel door andere marktpartijen.*

Volgens de ACM zou Bergman Clinics door de voorgenomen overname van Mauritskliniek een onmisbare contractpartner worden voor zorgverzekeraars, resulterend in een verslechtering van de onderhandelingspositie van zorgverzekeraars op de zorginkoopmarkt. Deze conclusie baseerde de ACM grotendeels op door haar afgenomen interviews met de grote zorgverzekeraars. De rechtbank Rotterdam oordeelde dat bij een dergelijk kwalitatief onderzoek – zoals de ACM zelf ook erkende – rekening moet worden gehouden met het mogelijke ‘eigen belang’ van de geïnterviewden bij de beantwoording.²⁸ De ACM had echter nagelaten toe te lichten welke elementen van de op de beantwoording uitgevoerde kwantitatieve toetsing de realiteitswaarde van

22 College van Beroep voor het bedrijfsleven 28 november 2006, ECLI:NL:CBB:2006:AZ3274 (Nuon-Reliant).
 23 College van Beroep voor het bedrijfsleven 28 november 2006, ECLI:NL:CBB:2006:AZ3274 (Nuon-Reliant), r.o. 8.3.4.
 24 College van Beroep voor het bedrijfsleven 28 november 2006, ECLI:NL:CBB:2006:AZ3274 (Nuon-Reliant), r.o. 8.3.4.
 25 Rb. Rotterdam 7 december 2005, ECLI:NL:RBROT:2005:AU9053 (CZ-OZ).

26 Rb. Rotterdam 27 februari 2014, ECLI:NL:RBROT:2014:1323 (Continental Bakeries-A.A. ter Beek).
 27 College van Beroep voor het bedrijfsleven 11 februari 2016, ECLI:NL:CBB:2016:23 (Continental Bakeries-A.A. ter Beek).
 28 Rb. Rotterdam 12 mei 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:4010 (Bergman Clinics-Mauritskliniek).

de gegeven antwoorden onderbouwde. Bovendien had de ACM geen onderzoek gedaan naar de vraag of de door Bergman Clinics geleverde zorg naar andere aanbieders zou kunnen worden verplaatst en misten haar bevindingen over de voorkeuren van verzekerden een deugdelijke onderbouwing.

Mediq-Eurocept

Les 5: Ga na of het door de ACM uitgevoerde (kwalitatieve) marktonderzoek eenduidige verklaringen bevat en zo niet, of de ACM gemotiveerd en overtuigend benoemt waarom tegenstrijdige verklaringen terzijde zijn geschoven.

De ACM verbood de voorgenomen overname van Eurocept door concurrent Mediq omdat dit tot een gecombineerd marktaandeel van 80-90% zou leiden op de markt voor ambulante elektronische infuuspompen voor thuisgebruik. De rechtbank achtte het door de ACM uitgevoerde kwalitatieve onderzoek om tot deze marktafbakening te komen echter niet overtuigend genoeg om te kunnen concluderen dat de relevante productmarkt inderdaad alleen uit ambulante elektronische infuuspompen bestond.²⁹ Uit het door de ACM uitgevoerde marktonderzoek en de afgenomen verklaringen bleek namelijk dat er verschillende geneesmiddelen zijn die zowel met een ambulante, elektronische infuuspomp als met een elastomeerpomp kunnen worden toegediend. De rechtbank concludeert vervolgens dat de ACM de relevante markt onjuist heeft afgebakend en vernietigt het besluit.

De gemene deler van de vijf lessen lijkt te zijn dat de Nederlandse rechter kritisch toetst of de ACM is geslaagd haar zaak ‘aannemelijk’ te maken en daarbij een praktische benadering voorstaat. Er wordt zorgvuldig nagegaan of de door de ACM aangevoerde bewijselementen, in combinatie met de door partijen aangedragen tegenargumenten, een kloppend en samenhangend verhaal vormen dat het uiteindelijke besluit kan schragen.

De uitkomst van de externe evaluatie

Na de vernietiging van de laatste twee verbodsbesluiten heeft de ACM Luc Gyselen als onafhankelijke partij verzocht de door de ACM gebruikte beoordelingswijze te evalueren. Uit deze evaluatie volgt, onder meer, dat de ACM haar besluiten beter en uitvoeriger had kunnen motiveren door onder andere sterke punten in het besluit

uitvoeriger te beschrijven en zwakke punten niet onbesproken te laten.³⁰

De ACM heeft, naar eigen zeggen, deze aanbeveling ter harte genomen.³¹ Sterker nog, zij zou deze al toepassen in de praktijk: zo wordt tegenwoordig gebruikgemaakt van een systematische bronvermelding en wordt ‘meer en explicieter aandacht’ gegeven aan tegenargumenten van partijen en afwijkende verklaringen in het dossier.³² Daarnaast beoogt de ACM scherper door te vragen bij verklaringen van marktpartijen en eventuele subjectiviteit – zo mogelijk – te ondervangen met objectief bewijsmateriaal. Bij ontbrekend bewijsmateriaal mikt de ACM erop om uitdrukkelijker stil te staan bij de vraag of zij al dan niet overgaat tot aanvullend onderzoek en het antwoord daarop uit te leggen in het besluit.

Een toe te juichen aanpassing, al vraag je je af of daar – de eerdere vijf lessen uit de rechtspraak overziende – een onafhankelijk extern adviseur voor aan te pas had moeten komen. De aangedragen aanbevelingen hadden wat ons betreft ook uit deze rechtspraak kunnen worden afgeleid.

Conclusie

Is uit het voorgaande een eenduidige les te trekken? Het is in ieder geval duidelijk dat de rechter kritisch toetst of ACM’s redenering in het kader van haar concentratiebeoordeling te volgen is op basis van het aangevoerde bewijs. Er wordt bijvoorbeeld scherp toegezien of de ACM haar argumentatie goed motiveert en overtuigend onderbouwt, transparant is bij de door haar ingezette beoordelingslijn en de uit kwalitatief onderzoek voortvloeiende waardeoordelen aanvult met objectieve informatie en informatie van andere marktpartijen.

Er wordt bijvoorbeeld scherp toegezien of de ACM haar argumentatie goed motiveert en overtuigend onderbouwt

Voorop staat dan ook: *check, check, doublecheck* de argumentatielijn van de ACM en de bewijselementen waarop deze stoelt. Dat is in de praktijk niet altijd eenvoudig, maar ACM’s beloofde aanscherping van de motivering van haar besluiten – waardoor het inzichtelijker wordt welke waarde aan welk bewijselement wordt gehecht en waarom – zal daar zeker bij helpen.

³⁰ Adviesrapport Gyselen over proces fusies en overnames, 14 juli 2023. Gyselen wijst verder onder meer op het belang van een intensiever prenotificatietraject en nader onderzoek na de punten van overweging. In haar reactie op het rapport beschouwt de ACM deze twee ‘procesmatige’ aanbevelingen als aanvullende middelen om een beter gemotiveerd besluit te kunnen nemen – deze aanbevelingen hebben wij derhalve niet expliciet benoemd in dit artikel.

³¹ Reactie ACM rapport Gyselen, 21 september 2023.

³² De ACM noemt als voorbeeld haar besluit in zaak 22/177896/AVR-AEB van 22 mei 2023 waarin zij ‘meer dan voorheen expliciet heeft onderbouwd waarom zij aan bepaalde verklaringen minder waarde hecht dan aan andere.’

²⁹ Rb. Rotterdam 24 maart 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:2368 (*Mediq-Eurocept*).

Overzicht rechterlijke uitspraken met inhoudelijke beoordeling van ACM's concentratiebesluiten				
	Concentratiezaak	Vergunning verleend	Rechtbank Rotterdam	CBB
1	Zaak 1331/PNEM/MEGA (nu Essent)-EDON, 20 oktober 1999	Ja, onder voorwaarden	Rechtbank Rotterdam 21 juni 2001, ECLI:NL:RBROT:2001:AB2805	College van Beroep voor het bedrijfsleven 27 september 2002, ECLI:NL:CBB:2002:AE8688
2	Zaak 1528/Wegener Arcade-VNU Dagbladen, 13 maart 2000	Ja, onder voorwaarden	Rechtbank Rotterdam 20 september 2000, ECLI:NL:RBROT:2000:AA7514 (met betrekking tot bepaalde aan de verleende vergunning verbonden voorschriften en beperkingen)	College van Beroep voor het bedrijfsleven 5 december 2001, ECLI:NL:CBB:2001:AD6693
3	Zaak 1878/Digitenne, 2 april 2001	Geen vergunning vereist	Rechtbank Rotterdam 1 mei 2003, ECLI:NL:RBROT:2003:AF9122	-
4	Zaak 3386/Nuon-Reliant Energy Europe, 8 december 2003 (gewijzigd op 21 januari 2005)	Ja, onder voorwaarden	Rechtbank Rotterdam 31 mei 2005, ECLI:NL:RBROT:2005:AT6440	College van Beroep voor het bedrijfsleven 28 november 2006, ECLI:NL:CBB:2006:AZ3274
5	Zaak 5052/CZ-OZ, 28 oktober 2005 (Vergunningbesluit ingetrokken)	Ja, onder voorwaarden	Rechtbank Rotterdam 7 december 2005, ECLI:NL:RBROT:2005:AU9053 (beroep tegen eerste-fasebesluit)	-
6	Zaak 5460/Dumeco-Slachthuis Groenlo, 7 februari 2006	Geen vergunning vereist	Rechtbank Rotterdam 19 april 2007, ECLI:NL:RBROT:2007:BA3538	-
7	Zaak 5454/KPN – Nozema Services, 6 maart 2006	Geen vergunning vereist	Rechtbank Rotterdam 11 juni 2007, ECLI:NL:RBROT:2007:BA7252	-
8	Zaak 6397/KPN-Reggefiber I, 19 december 2008 (gewijzigd op 28 juli 2009)	Geen vergunning vereist, onder voorwaarden	Rechtbank Rotterdam 18 november 2010, ECLI:NL:RBROT:2010:BO4372 Tussenuitspraak: NMa (nu: ACM) krijgt zes weken motiveringsgebrek in besluit te herstellen Rechtbank Rotterdam 26 april 2012, ECLI:NL:RBROT:2012:BW4162 Rechtbank Rotterdam 10 mei 2012, ECLI:NL:RBROT:2012:BW5478	College van Beroep voor het bedrijfsleven 6 oktober 2015, ECLI:NL:CBB:2015:313
9	Zaak 6651/Reggefiber-OGA/GNA, 21 oktober 2009	Geen vergunning vereist, onder voorwaarden	Rechtbank Rotterdam 10 februari 2011, ECLI:NL:RBROT:2011:BP3910	-
10	Zaak 6704/AMC-VZa, 24 juli 2009	Geen vergunning vereist	Rechtbank Rotterdam 24 februari 2011, ECLI:NL:RBROT:2011:BP5712	-
11	Zaak 6891/Van Drie-Alpuro, 4 mei 2010	Geen vergunning vereist	Rechtbank Rotterdam 25 augustus 2011, ECLI:NL:RBROT:2011:BT8903 Tussenuitspraak: NMa (nu: ACM) krijgt zes weken om zorgvuldigheids- en motiveringsgebrek in besluit te herstellen Rechtbank Rotterdam 19 juli 2012, ECLI:NL:RBROT:2012:BX1507	-
12	Zaak 7321/Continental Bakeries-A.A. ter Beek, 14 december 2012	Nee	Rechtbank Rotterdam 27 februari 2014, ECLI:NL:RBROT:2014:1323	College van Beroep voor het bedrijfsleven 11 februari 2016, ECLI:NL:CBB:2016:23
13	Zaak 7436/NS Reizigers-Reisinformatie ProRail, 3 oktober 2012	Geen vergunning vereist (na wijziging en onder voorwaarden)	Rechtbank Rotterdam 16 oktober 2014, ECLI:NL:RBROT:2014:8351	-
14	Zaak 14.0672.24/KPN-Reggefiber II, 31 oktober 2014	Ja	Rechtbank Rotterdam 12 mei 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:3476	College van Beroep voor het bedrijfsleven 14 februari 2018, ECLI:NL:CBB:2018:16
15	Zaak 14.1154.22/Geberit-Sanitec, 18 december 2014	Geen vergunning vereist	Rechtbank Rotterdam 7 april 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:2292	-

Overzicht rechterlijke uitspraken met inhoudelijke beoordeling van ACM's concentratiebesluiten				
	Concentratiezaak	Vergunning verleend	Rechtbank Rotterdam	CBb
16	Zaak 14.0982.24/Stichting Albert Schweitzer Ziekenhuis-Stichting Rivas Zorggroep, 15 juli 2015	Nee	Rechtbank Rotterdam 29 september 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:7373	-
17	Zaak 15.0783.24/SENS-SNS, 7 december 2015	Ja	Rechtbank Rotterdam 27 juli 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:5738	College van Beroep voor het bedrijfsleven 10 november 2020, ECLI:NL:CBB:2020:799
18	Zaak 15.0849.24/Brocacef-Mediq, 13 juni 2016	Ja, onder voorwaarden	Rechtbank Rotterdam 15 september 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:7082 (afwijzing verzoek voorlopige voorziening) Rechtbank Rotterdam 7 september 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:6833	College van Beroep voor het bedrijfsleven 8 oktober 2019, ECLI:NL:CBB:2019:474
19	Zaak 17.0611.22/Sligro-Heineken, 12 september 2017	Geen vergunning vereist	Rechtbank Rotterdam 14 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:4679	-
20	Zaak 19/035555/ Sanoma-Iddink, 28 augustus 2019 Nieuw besluit (herstelbesluit) ter vervanging van het door de rechtbank vernietigde vergunningsbesluit van 28 augustus 2019: Zaak 21/050971, Sanoma-Iddink, 26 augustus 2021 Vernietiging nieuw besluit (herstelbesluit) door CBb uitspraak. Oospronkelijk vergunningsbesluit van 28 augustus 2019 herleeft	Ja, onder voorwaarden	Rechtbank Rotterdam 4 maart 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:1766	College van Beroep voor het bedrijfsleven 12 juli 2022, ECLI:NL:CBB:2022:411
21	Zaak 19/035460/PostNL-Sandd, 5 september 2019	Nee	Rechtbank Rotterdam 29 september 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:9009	
22	Zaak 21/052995/Bergman Clinics-Mauritskliniek, 23 december 2021 Nieuw besluit op vergunningsaanvraag zaak 21/052995/Bergman Clinics-Mauritskliniek, 7 augustus 2023 (afgewezen aangezien partijen niet langer uitvoering zullen geven aan de concentratie)	Nee	Rechtbank Rotterdam 12 mei 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:4010	-
23	Zaak 21/052690/Mediq-Eurocept, 23 december 2021 Nieuw besluit op vergunningsaanvraag zaak 21/052690/Mediq-Eurocept, 14 juni 2023 (afgewezen aangezien partijen niet langer uitvoering zullen geven aan de concentratie)	Nee	Rechtbank Rotterdam 24 maart 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:2368	-

 = (rechtsgevolgen van) ACM besluit in stand gehouden

 = ACM besluit vernietigd

 = toepassing bestuurlijke lus

Dit artikel is afgesloten op 11 oktober 2024.

Over de auteurs

R.M. (Roos) Elemans

Advocaat bij Stibbe te Amsterdam.

S.J.H. (Simone) Evans

Senior professional support lawyer bij Stibbe te Amsterdam.